

Dødt ved dømt ude – endnu engang

Af Anders Erik Billeschou *)

Habitatdirektivets "karakteristiske arter" er ikke afhængige af dødt ved.

I Danmark har vi endnu ikke udpeget "typiske arter".

Nora Skjernaa Hansen går i rette med mig i Skoven 1-2014 (side 28). Hun henviser til at der i habitatdirektivet står at "en naturtypes bevaringsstatus anses for gunstig, når ... bevaringsstatus for de arter, der er karakteristiske for den pågældende naturtype, er gunstig efter litra i)."

Litra i) beskriver hvornår bevaringsstatus er gunstig for arterne i direktivets bilag.

Nora mener at den danske udgave af habitatdirektivet er oversat forkert, og at vi skal gøre brug af mange flere arter i vores bedømmelse af skovnaturtypernes tilstand.

Karakteristiske hhv. typiske arter

I den engelsksprogede udgave af habitatdirektivet benyttes termen *typical species* for alle de arter der typisk kan findes i en bestemt naturtype, og derfor kan anvendes ved bedømmelsen af naturtypernes bevaringsstatus. I den danske udgave af direktivet er *typical species* blevet oversat til *karakteristiske* arter.

"Interpretation Manual of European Union Habitats" 1) er EU's officielle fortolkningsmanual for de naturtyper, som er optaget på habitatdirektivets bilag I. Her benyttes termen *characteristic species* for de arter der definerer (identificerer) naturtyperne.

I EU's habitatdirektiv benyttes termen *typical species* for alle de arter der typisk kan findes i en bestemt naturtype. Mens termen *characteristic species* dækker de arter der definerer (identificerer) naturtyperne. Begge er på dansk blevet oversat til *karakteristiske arter*, og det giver anledning til forvirring. Og blandt de arter der betegnes *characteristic species* er der ingen nedbrydere af dødt ved.

På dansk er det også blevet oversat til *karakteristiske* arter. Det drejer sig om et mindre antal plantearter der er bundet til arealet. Det er dyrene ikke. Denne snævre plantegruppe er en delmængde af *typical species*.

Det ville have lettet forståelsen af begreberne hvis den danske udgave af habitatdirektivet havde oversat *typical species* til typiske arter.

Hvilke arter drejer det sig om?

De af EU-manualens *characteristic species* som kendes fra Danmark, er gengivet i DCEs "Habitatbeskrivelser, årgang 2010-12". Se BOX.

Der synes i visse tilfælde at være tilført arter der ikke er med i manualen. Men uanset evt. tilføjelser skal det bemærkes at det alene drejer sig om karplanter. Der er ingen nedbrydere med på den liste, og derfor udløser karakterplanterne ikke noget behov for dødt ved. Der er som bekendt heller ikke nogen af fællesskabsarterne der er afhængige af dødt ved. Se min artikel i Skoven 1-2014, side 24.

De karakteristiske arter er ikke arter af fællesskabsbetydning, og de er derfor heller ikke blevet specificeret i direktivet. De karakteristiske arter skal forstås som en integreret del af en naturtype.

Naturtyperne defineres i direktivet som land- eller vandområder, som er kendetegnet ved særlige geografiske, abiotiske eller biotiske træk, uanset om de er helt eller delvis naturlige.

De abiotiske træk er primært klima og jordbundsforhold (mineraljordens kornstørrelse, indholdet af organisk materiale, surhedsgrad, fugtighedsforhold, m.m.). De arter der er karakteristiske (**characteristic species**) for en naturtype er det fordi de har stærke præferencer for netop denne naturtypes særlige abiotiske træk.

I Danmark har vi indtil videre ikke defineret en liste med **typical species**. Hvis vi skal anvende flere arter til vurderingen af tilstanden i skovnaturtyperne, skal de optages på en sådan officiel liste, som skal godkendes af miljøministeren, og EU skal informeres herom. Men uanset listen over **characteristic species** bliver udvidet, vil det kun være planter der kan bruges.

Habitatdirektivet pålægger os ikke at tage vare på karakterplanterne og heller ikke at overvåge dem på samme måde som arterne i direktivets bilag II, IV og V. 2) Disse forpligtelser har vi kun overfor arterne af fællesskabsbetydning.

Vi kan medtage oplysninger om karakterplanterne i vores indberetninger til EU om naturtyperne, men vi behøver ikke at gøre det. 3)

BOX: Karakterplanter for skovnaturtyperne i Danmark 4)
Arealangivelserne er fra Skove og Plantager 2012 5)

EU kode	areal ha	Skovnaturtype kendt i Danmark
2180	588	Kystklitter med selvsåede bestande af hjemmehørende træarter - ingen karakterplanter angivet
9110	2.898	Bøgeskov på morbund uden kristtorn - bøg, rødgran, bølget bunke, skov-jomfruhår, ørnebregne og blåbær 6)
9120	837	Bøgeskov på morbund med kristtorn - Kristtorn, taks, alm.gedebled, alm. kohvede, blåbær, bølget bunke, krybende hestegræs, smalbladet høgeurt og ørnebregne 7)
9130	5.423	Bøgeskov på muldbund - bøg, alm. guldnælde, enblomstret flitteraks, hvid anemone, skovmærke og tandrod
9150	304	Bøgeskov på kalkbund - bøg, finger-star, blågrøn star, bakke-star, bakke-stilkaks, rederod, tæt blomstret og storblomstret hullæbe, samt arter af skovlilje
9160	1.602	Egeskove og blandskove på mere eller mindre rig jordbund - Stilkeg, avnbøg, navr, småbladet lind, stor fladstjerne, jordbær-potentil, skov-hundegræs og lundranunkel
9170	70	Vinteregeskov i østlige (subkontinentale) egne- vinter-eg, avnbøg, tarmvrid-røn, navr, liljekonval og bakkestar
9190	1.593	Stilkeg-skov og krat på mager sur bund - stilkeg, vorte-birk, dun-birk, alm. røn og bævreasp
91D0	3.622	* Skovbevoksede tørvemoser - hundehvene, dunbirk, grå star, stjerne-star, alm. star, næbstar, tørst, spidsblomstret siv, blåtop, skovstjerne, rødgran, skoufyr, tørvemosser (<i>Sphagnum spp.</i>), tranebær, mosebølle og eng-viol
91E0	3.108	* Elle- og askeskov ved vandløb, søer og væld - rød-el, grå-el, ask, hvid-pil, skør-pil, dun-birk, skov-elm, angelik, vandkarse, engkarse, kær-star, kæmpe-star, akselblomstret star, tyndakset star, skov-star, kål-tidsel, elfenbens-padderok, andre padderok-arter, alm. mjødurt, skov-storkenæb, eng-nellikerod, sværtevæld, lundfredløs, skovskræppe, lund-fladstjerne og stor nælde
I alt	20.045	* betyder prioriteret naturtype, og dermed særlig beskyttelseskrævende

*) AEB Consult, Forest and Nature Management, tidligere vicedirektør i Skov- og Naturstyrelsen

1. http://ec.europa.eu/environment/nature/legislation/habitatsdirective/docs/Int_Manual_EU28.pdf
2. I "Assessment and reporting under Article 17 of the Habitats Directive. Explanatory Notes & Guidelines for the period 2007-2012. Final version July 2011" står der at "Although the Directive uses the term 'typical species' it does not give a definition, either for use in reporting or for use in impact assessments. As it would be a considerable increase in the necessary work to undertake an assessment of the conservation status of each typical species using the methodology used for species of Annexes II, IV & V, the assessment of typical species is included as part of the assessment of the structure & function parameter."

3. "Kommissionens gennemførelsesafgørelse 11. juli 2011 om en formular for oplysninger vedrørende Natura 2000-lokaliteter" (meddelt under nummer K(2011) 4892). (2011/484/EU).
4. Yderligere information om skovnaturtyperne kan findes på http://bios.au.dk/fileadmin/bioscience/Fagdatacentre/Biodiversitet/Habitat-beskrivelser-app4b-ver104_opdatering-havtyper2012.pdf
5. Se <http://ign.ku.dk/samarbejde-raadgivning/myndighedsbetjening/skovovervaagning/skove-og-plantager-2012.pdf>
6. Rødgran burde nok ikke have været medtaget fra EU-maualen. Naturtypen er udbredt i Centraleuropa med indblandet ædelgran og rødgran. Svært at se rødgran som karakteristisk for dansk bøgeskov.
7. Bøg burde have været anført.

JJ Skovservice

v/Jens Johansen . Vadet 2
DK 4660 St. Heddinge
tlf. +45 56 50 32 02
fax +45 56 50 32 03
mobil +45 20 45 82 02

Alle skoventreprenørogaver udføres

Besøg os på www.jjskovservice.dk